

НАРЕДБА № 31

от 2 август 2006 г.

за условията и реда за провеждане на изпит и за признаване на правоспособност на отговорен актюер, за признаване на правоспособност, придобита извън Република България, както и за формата на актюерската заверка, формата и съдържанието на актюерския доклад и на справките по Кодекса за застраховането и Закона за здравното осигуряване, които отговорният актюер заверява

Издадена от председателя на Комисията за финансов надзор, обн., ДВ, бр. 71 от 1.09.2006 г.

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С наредбата се уреждат условията и редът за провеждане на изпит и за признаване на правоспособност на отговорен актюер от Комисията за финансов надзор, наричана по-нататък „комисията”.

(2) С наредбата се определят и изискванията за покрит хорариум по висша математика.

(3) По реда на наредбата се признава и правоспособността на отговорен актюер в областта на застраховането и здравното осигуряване, придобита извън Република България, както и правоспособността на отговорен актюер в областта на допълнителното пенсионно осигуряване, придобита в държава членка.

(4) С наредбата се определят формата на актюерската заверка и формата и съдържанието на актюерския доклад и на справките, които отговорният актюер заверява съгласно изискванията на Кодекса за застраховането (КЗ) и Закона за здравното осигуряване (ЗЗО).

Чл. 2. Правоспособността на отговорния актюер може да бъде:

1. пълна – когато обхваща правоспособност едновременно в областта на застраховането, здравното осигуряване и допълнителното пенсионно осигуряване;

2. частична – когато обхваща правоспособност в една или няколко от областите общо застраховане, животозастраховане, здравно осигуряване и допълнително пенсионно осигуряване.

Чл. 3. (1) Лицата, които искат да им бъде призната правоспособност на отговорен актюер, полагат успешно изпит пред изпитна комисия, определена от комисията.

(2) Изискването за успешно положен изпит за признаване на правоспособност на отговорен актюер в областта на застраховането и здравното осигуряване не се прилага, когато лицето има правоспособност на отговорен актюер, придобита извън Република България и призната от комисията по реда на глава трета.

(3) Изискването за успешно положен изпит за признаване на правоспособност на отговорен актюер в областта на допълнителното пенсионно осигуряване не се прилага, когато лицето има правоспособност на отговорен актюер, придобита в държава членка и призната от комисията по реда на глава трета.

Глава втора

ПРОВЕЖДАНЕ НА ИЗПИТА И ПРИЗНАВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА ОТГОВОРЕН АКТЮЕР

Раздел I

Допускане до изпит

Чл. 4. (1) Лицата по чл. 3, ал. 1 подават в комисията заявление за допускане до изпит по образец, утвърден от комисията. В заявлението се посочва и в коя област лицето иска да положи изпит за признаване на правоспособност на отговорен актюер.

(2) Към заявлението по ал. 1 се прилагат:

1. свидетелство за съдимост;
2. декларация, че лицето не е било през последните 3 години преди определената от съда начална дата на неплатежоспособността член на управителен или контролен орган или неограничено отговорен съдружник в дружество, за което е открито производство по несъстоятелност, или в прекратено поради несъстоятелност дружество, ако са останали неудовлетворени кредитори;
3. декларация, че лицето не е обявявано в несъстоятелност и не се намира в производство по несъстоятелност;
4. декларация, че лицето не е лишено от право да заема материалноотговорна длъжност;
5. нотариално заверен препис от диплома за завършено висше образование с присъдена образователно-квалификационна степен „магистър” или образователна и научна степен „доктор” с покрит хорариум по висша математика съгласно ал. 3;
6. доказателства, че лицето има поне тригодишен опит като актюер на застраховател, презастраховател, здравноосигурително дружество, пенсионноосигурително дружество, в органи, осъществяващи надзор върху дейността на тези лица, или като хабилитиран преподавател по застраховане или актюерство, или като актюер в национална осигурителна институция.

(3) Необходимият хорариум по висша математика е:

1. не по-малко от 120 академични часа лекции по висша математика, или
2. не по-малко от 60 академични часа лекции по статистика или застрахователна математика, заедно или поотделно, и не по-малко от 60 академични часа лекции по висша математика.

Чл. 5. Комисията може да изиска и други данни и документи, ако са необходими за вземане на решение за допускане до изпит.

Чл. 6. Комисията отказва допускането до изпит, ако:

1. заявителят е бил осъждан за умишлено престъпление от общ характер;
2. заявителят няма завършено висше образование по чл. 4, ал. 2, т. 5 или не е покрит хорариума по висша математика съгласно чл. 4, ал. 3;
3. декларациите, представени от заявителя, не удостоверяват съответните обстоятелства по чл. 4, ал. 2, т. 2-4, изисквани от закона за признаване на правоспособност на отговорен актюер;
4. доказателствата по чл. 4, ал. 2, т. 6 не удостоверяват професионалния опит, изискван от закона за признаване на правоспособност на отговорен актюер;

5. установи, че заявителят е представил неверни данни или документи с невярно съдържание.

Чл. 7. (1) Комисията се произнася по заявлението за допускане до изпит в 14-дневен срок от подаването му, а когато са били поискани допълнителни данни и документи - в 7-дневен срок от получаването им. Решението се мотивира писмено и може да се обжалва пред Върховния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(2) Заявителите се уведомяват писмено за взетото решение в 7-дневен срок от издаването му.

(3) Лицата, които са допуснати до изпит за признаване на правоспособност на отговорен актьор, в 7-дневен срок от получаване на решението по ал. 1 заплащат съответната такса съгласно тарифата – приложение към чл. 27, ал. 2 от Закона за Комисията за финансов надзор (ЗКФН).

Раздел II

Изпит

Чл. 8. (1) Провеждането на изпит за признаване на правоспособност на отговорен актьор се организира от комисията не по-малко от веднъж годишно.

(2) Изпитът може да се провежда на части в два или повече последователни дни.

(3) Право да се явят на изпит имат лицата, които са допуснати до изпита по реда на раздел I и са заплатили съответната такса съгласно тарифата – приложение към чл. 27, ал. 2 ЗКФН.

Чл. 9. Комисията публикува изискванията относно тематичния обхват на изпита, реда за неговото провеждане, както и правилата за оценяване в официалния си бюлетин не по-късно от 2 месеца преди датата на изпита, съответно преди първата дата на изпита – когато изпитът се провежда на части. Тези обстоятелства се оповестяват и на електронната страница на комисията в Интернет, както и по друг подходящ начин.

Чл. 10. (1) Комисията насрочва датата, съответно датите, за провеждане на изпита.

(2) Комисията оповестява датата, съответно датите, за провеждане на изпита в официалния си бюлетин, както и чрез поставяне на съобщение на специално определено за целта място в сградата на комисията. Последното обстоятелство се удостоверява с протокол, съставен от длъжностни лица, определени със заповед на председателя на комисията. Оповестяване на датата, съответно на датите, за провеждане на изпита се извършва и на електронната страница на комисията в Интернет или по друг подходящ начин.

Чл. 11. (1) Изпитът се провежда от изпитна комисия в състав най-малко от трима членове. Редът за работата и съставът на изпитната комисия се определят с решение на комисията.

(2) Изпитът е писмен и анонимен.

Чл. 12. (1) Резултатите от изпита се оформят в протокол с оценка съгласно правилата за оценяване. Протоколът се подписва от всички членове на изпитната комисия. Оценките са окончателни и не подлежат на преразглеждане.

(2) Резултатите от изпита се оповестяват по реда на чл. 10, ал. 2 в 14-дневен срок от датата на провеждане на изпита, съответно от последната дата на провеждане на изпита – когато изпитът се провежда на части.

(3) В срок 5 работни дни от обявяването на резултатите по ал. 1 лицата, които не са преминали успешно изпита за признаване на правоспособност на отговорен актьор, могат

да отправят до комисията искане да се запознаят с резултатите от проверката на писмената си работа.

(4) Запознаването с резултатите от проверката на писмената си работа лицата извършват лично в присъствието на член на изпитната комисия и длъжностно лице от администрацията на комисията, определено със заповед на председателя на комисията.

Раздел III

Признаване на правоспособност на отговорен актюер

Чл. 13. (1) Комисията признава правоспособността на отговорен актюер на лицата, които са положили успешно изпита по раздел II, в 14-дневен срок от обявяването на резултатите по чл. 12, ал. 1.-

(2) Комисията вписва служебно в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 12 ЗКФН лицата с призната правоспособност на отговорен актюер в 3-дневен срок от решението по ал. 1.

Раздел IV

Сертификат

Чл. 14. (1) Лицата с призната от комисията правоспособност на отговорен актюер получават сертификат, издаден от комисията.

(2) Сертификатът се издава на хартиен носител по образец, одобрен от комисията.

(3) Дубликат на сертификата се издава от председателя по молба на заинтересуваното лице, ако сертификатът е откраднат, загубен, повреден или унищожен. При получаване на дубликата лицето връща оригинала на сертификата, ако той е на негово разположение.

(4) Сертификатът се получава след представяне на документ, удостоверяващ внасянето на съответната такса съгласно тарифата – приложение към чл. 27, ал. 2 ЗКФН.

Глава трета

ПРИЗНАВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ, ПРИДОБИТА ИЗВЪН РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Чл. 15. (1) Лицата, които имат правоспособност на отговорен актюер в областта на общото застраховане, животозастраховането и/или здравното осигуряване, придобита извън Република България, или правоспособност на отговорен актюер в областта на допълнителното пенсионно осигуряване, придобита в държава членка, и удостоверена с издаден от компетентен орган или друга организация в държава извън Република България, съответно в държава членка, документ за правоспособност, диплом или друг сертификат, подават заявление за признаването ѝ в комисията по утвърден от нея образец. В заявлението се посочва и обхватът, за който лицето иска да му бъде призната правоспособност на отговорен актюер.

(2) Към заявлението по ал. 1 освен документите по чл. 4, ал. 2 се прилагат и:

1. нотариално заверен препис на документ за призната правоспособност, диплом или друг сертификат, който удостоверява признатата правоспособност на отговорен актюер;

2. информация за компетентния орган или организацията в държавата извън Република България, съответно в държавата членка, издали документа, удостоверяващ призната правоспособност;

3. информация за реда, по който на лицето му е била призната правоспособност на отговорен актюер в държава извън Република България, съответно в държава членка;

4. информация за други данни, условия или ограничения, свързани с признатата правоспособност, невяклучени в документа по т. 1;

5. декларация за истинността на посочените от лицата данни и за това, че им е известна наказателната отговорност за представяне на неверни данни, която се носи по Наказателния кодекс на Република България.

Чл. 16. Комисията може да изиска и други данни и документи, ако са необходими, за вземане на решение за признаване на правоспособност на отговорен актюер.

Чл. 17. Комисията отказва признаването на правоспособност, ако:

1. са налице основанията по чл. 6;

2. установи съществено различие между обхвата на правоспособността, за която се иска признаване, и изискванията относно тематичния обхват на изпита за признаване на правоспособност на отговорен актюер;

3. установи, че органът или организацията, издали документа за признаване на правоспособността, не разполага с необходимата компетентност за признаване на тази правоспособност;

4. е налице друго условие или ограничение, поради което придобитата правоспособност не може да бъде призната.

Чл. 18. (1) Комисията се произнася по заявлението за признаване на придобитата правоспособност в едномесечен срок от подаването му, а когато са били поискани допълнителни данни и документи - в 7-дневен срок от получаването им. Решението се мотивира писмено и може да се обжалва по отношение на неговата законосъобразност пред Върховния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(2) Заявителите се уведомяват писмено за взетото решение в 7-дневен срок от издаването му.

(3) Комисията вписва служебно в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 12 ЗКФН лицата с призната правоспособност на отговорен актюер в 3-дневен срок от решението по ал. 1.

Чл. 19. Лицата, на които е призната правоспособността, придобита извън Република България, съответно в държава членка, получават сертификат, издаден от председателя на комисията. Разпоредбите по чл. 14 се прилагат съответно.

Чл. 20. Лицата, на които е било отказано признаване на правоспособност по реда на тази глава, не могат да кандидатстват повторно за признаване на правоспособност със същия обхват, освен ако не представят нови документи по чл. 15.

Глава четвърта

ФОРМА И СЪДЪРЖАНИЕ НА АКТЮЕРСКИЯ ДОКЛАД И НА СПРАВКИТЕ ПО КЗ И ЗЗО, КОИТО ОТГОВОРНИЯТ АКТЮЕР ЗАВЕРЯВА. ФОРМА НА АКТЮЕРСКАТА ЗАВЕРКА

Чл. 21. (1) Актюерският доклад по чл. 97, ал. 2, т. 2 КЗ е с форма и съдържание съгласно приложение № 1.

(2) Актюерският доклад по чл. 97в, ал. 2, т. 2 ЗЗО е с форма и съдържание съгласно приложение № 2.

Чл. 22. (1) Отговорният актюер на застрахователя, извършващ дейност по животозастраховане, изготвя и заверява следните справки:

1. годишна справка № ГА. 1.1: Технически резерви към 31 декември на съответната година (I част);

2. годишна справка № ГА. 1.2: Технически резерви към 31 декември на съответната година (II част);

3. годишна справка № ГА. 1.3: Граница на платежоспособност към 31 декември на съответната година;

4. тримесечна справка № ТА. 1.1: Технически резерви към края на всяко тримесечие на съответната година (I част);

5. тримесечна справка № ТА. 1.2: Технически резерви към края на всяко тримесечие на съответната година (II част).

(2) Отговорният актюер на застраховател, който извършва дейност по общо застраховане, изготвя и заверява следните справки:

1. годишна справка № ГБ. 1.1: Резерв за предстоящи плащания към 31 декември на съответната година;

2. годишна справка № ГБ. 1.2: Технически резерви към 31 декември на съответната година;

3. годишна справка № ГБ. 1.3: Граница на платежоспособност към 31 декември на съответната година;

4. тримесечна справка № ТБ. 1: Технически резерви от 1 януари ~~към~~ до края на всяко тримесечие на съответната година.

(3) Отговорният актюер на здравноосигурително дружество изготвя и заверява следните справки:

1. справка „Здравноосигурителни (технически) резерви” - изготвя се към края на тримесечието и към 31 декември на съответната година;

2. годишна справка „Граница на платежоспособност” към 31 декември на съответната година.

(4) Справките по ал. 1 и 2 се изготвят и представят в комисията съгласно изискванията на Наредба № 30 от 2006 г. за изискванията към счетоводството, формата и съдържанието на финансовите отчети, справките, докладите и приложенията на застрахователите и на здравноосигурителните дружества. Справките по ал. 3 са с форма и съдържание съгласно приложение № 3.

Чл. 23. (1) Актюерската заверка се полага в долния край на страницата, съдържаща съответната справка, под формата на изрично писмено и собственоръчно подписано изявление на отговорния актюер, в което се посочва, че образуваните технически резерви са достатъчни, съответно че границата на платежоспособност е правилно изчислена.

(2) Когато съобразно изискванията за коректно използване на актюерските методи в практиката отговорният актюер счита, че образуваните технически резерви не са достатъчни или че границата на платежоспособност не е коректно изчислена, той е длъжен да завери съответната справка с резерви, като даде мотиви за даденото становище и посочи точните размери на техническите резерви, съответно на границата на платежоспособност.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Компетентен орган на държава извън Република България, съответно на държава членка" е държавен орган или организация, признати съгласно законодателството на

съответната държава или от държавни органи, изрично оправомощени за тази цел с нормативен акт. Такива органи не могат да бъдат застрахователи, презастрахователи, здравноосигурителни или пенсионноосигурителни дружества.

2. "Организация в държава извън Република България, съответно в държава членка" е юридическо лице, оправомощено с нормативен акт или с международен договор да издава дипломи, сертификати или други документи за правоспособност на отговорен актюер.

3. „Общо застраховане” обхваща видовете застраховки по раздел II от приложение № 1 към КЗ.

4. „Животозастраховане” обхваща видовете застраховки по раздел I от приложение № 1 към КЗ.

§ 2. (1) Заявленията за допускане до изпит по чл. 4, ал. 1 и за признаване на правоспособност, придобита извън Република България, по чл. 15, ал. 1 се попълват на български език.

(2) Документите, които се изискват по реда на наредбата и които са издадени на език, различен от българския, трябва да бъдат преведени на български език и легализирани в съответствие с изискванията на действащото законодателство. При несъответствие между текстовете за верни се приемат данните в превода на български език.

§ 3. Заместник–председателят на комисията, ръководещ управление „Застрахователен надзор”, и заместник–председателят на комисията, ръководещ управление „Осигурителен надзор”, могат да изготвят образци на декларации и други стандартизирани документи във връзка с прилагането на наредбата.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 4. Първият изпит за признаване на правоспособност на отговорен актюер се провежда в срок 6 месеца от влизането в сила на тази наредба.

§ 5. Наредба № 14 от 2004 г. за реда и начина за лицензиране на актюери на пенсионноосигурителни дружества и на управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване (ДВ, бр. 46 от 2004 г.) се отменя.

§ 6. Наредбата се приема на основание чл. 95, ал. 2, т. 5 и ал. 3 и чл. 97, ал. 6 от Кодекса за застраховането, чл. 97а, ал. 2, т. 5 и ал. 3 и чл. 97в, ал. 6 от Закона за здравното осигуряване и чл. 122и, ал. 2, т. 5 и ал. 3 от Кодекса за социално осигуряване и е приета с решение № 62-Н от 2.VIII.2006 г. на Комисията за финансов надзор.

§ 7. Комисията за финансов надзор дава указания по прилагането на наредбата.

Председател: **Ап. Апостолов**

Форма и съдържание на актюерския доклад по чл. 97, ал. 2, т. 2 КЗ

ГОДИШЕН АКТЮЕРСКИ ДОКЛАД

Раздел I

Анализ и структура на застрахователния портфейл към края на отчетната година

1. В аналитичен разрез (графичен или табличен вид) се посочват основните характеристики на застрахователния портфейл по видове застраховки и измененията през последните три отчетни години.

2. В графичен вид се представя структурата на застрахователния портфейл на база премиен приход по видове застраховки, за които застрахователят има издадено разрешение, съгласно приложение № 1 към КЗ.

3. Оповестява се оперативният програмен продукт, от който са извлечени данните.

Раздел II

Анализ и структура на премиите по видове застраховки

Анализира се размерът на премиения приход за последните три години по видове застраховки, като се изследват тенденциите по отношение на:

- стойността на инкасовия коефициент (отношението на дължими и получени премии) и периода на просрочване на плащането на премиите от страна на застрахованите лица;
- вземанията от застрахователни брокери и агенти и периода на тяхното просрочване;
- съотношението между индивидуални и групови договори;
- премиения приход по канали на продажба;
- броя на застрахователните договори и застрахованите обекти;
- срока на договорите;
- предсрочно прекратените договори и върнатите премии.

Раздел III

Анализ и структура на разходите за изплатени претенции по видове застраховки

1. По видове застраховки се анализират размерът и структурата на предявените иски и платените обезщетения и суми.

2. Разглеждат се развитието на щетите във времето (датата на настъпване на застрахователното събитие, на предявяване на претенцията и на нейното изплащане), както и тенденциите в броя и размера на щетите.

3. Анализират се плащанията по видове рискове, като се разглеждат честотата и тежестта на щетите.

4. Разглеждат се плащанията във връзка с поетите лимити на отговорност, като се анализират прехвърлените рискове на презастрахователи и възстановените обезщетения от презастрахователи с оглед вида на презастрахователните договори.

5. Сравняват се плащанията с калкулираните разходи за покриване на риска в застрахователно-техническите планове. Отчитат се резултатите от развитието на риска.

6. Дава се преценка на предприетите и необходимите мерки за прогнозиране и избягване на неблагоприятното развитие на рисковете.

Раздел IV

Анализ и структура на аквизиционните и административните разходи

1. Посочват се размерът и начинът на разпределение на разходите по видове застраховки.

2. Анализира се размерът на начислените, реално изплатени и отсрочени комисиони. Сравнява се размерът на изплатените аквизиционни и инкасови комисиони по видове застраховки с предвидения в застрахователно-техническия план размер, като при разлики се анализират причините. Посочва се относителният дял на изплатените комисиони спрямо премийния приход по видове застраховки с оглед структурата на премийния приход по канали на продажба.

При дългосрочни застраховки “Живот” се анализират размерът на първогодишните, второгодишните и еднократните комисиони, теглото на всеки вид комисиона в общата сума и относителният дял на всеки вид комисиона спрямо премийния приход.

Раздел V

Технически резерви

1. Анализ на образуваните към края на отчетната година технически резерви. Размер на brutните резерви и дял на презастрахователите в тях с оглед вида и условията на презастрахователните договори.

2. Подробно описание на използваните методи за образуване на отделните видове технически резерви, в съответствие с глава шеста, раздел II от КЗ и Наредба № 27 от 2006 г. за реда и методиката за образуване на техническите резерви от застрахователите и на здравноосигурителните резерви (ДВ, бр. 36 от 2006 г.).

Описанието на методите съдържа:

- особености и модификации;
- използвани базисни параметри и формули;
- информацията, въз основа на която са направени изчисленията;
- обосновка на направени експертни допускания и преценки;
- достатъчност на резервите - оценка на възможните неблагоприятни отклонения от образуваните техническите резерви.

3. Изменения в размера на brutните технически резерви и дела на презастрахователите в тях с оглед промяна в обема на дейността на застрахователя, размера на отстъпените премии на презастрахователи, развитието на плащанията.

4. Сравнителен анализ на размерите на техническите резерви, определени по всеки отделен метод, посочен в Наредба № 27, в случаите когато се предвижда възможност за прилагане на повече от един метод, и аргументирана обосновка за избор на прилагания метод.

5. Подробно описание на тенденциите в развитието на претенциите и тяхното предявяване във времето, предвид избора на статистически методи за образуване на резерва за възникнали, но непредявени претенции. Аргументирана обосновка на използваните методи за образуване на резерва за възникнали, но непредявени претенции по видове застраховки с оглед развитието на щетите по видове застраховки за достатъчно продължителен период от време.

6. Описание на валутата, в която са образувани техническите резерви с оглед валутата, в която са задълженията по застрахователните и презастрахователните договори, валутата, в която е договорена премията, и държавата, в която е разположен рискът.

7. Данни за размера на приходите и разходите при инвестиране на техническите резерви и реализираната доходност. Използваната в животозастраховането схема за разпределение на дохода от инвестиции на активите между застрахователя и застрахованите лица. Данни за използваната техническа лихва и разпределения през отчетната година доход по партидите на притежателите на полици.

8. Размер на техническия резултат по видове застраховки и частта от него, заделена за образуване на запасен фонд. Представяне на мотивирана обосновка, в случай че не се образува запасен фонд по даден вид застраховка, съгласно чл. 6, ал. 3 от Наредба № 27. Анализ на използването на средствата от запасния фонд.

9. Коментар относно сигурността на данните и възможността за допускане на грешки и необходимостта от промяна на системата за събиране на данни за застрахователната статистика.

10. Необходимост от промяна на методите за образуване на техническите резерви.

Раздел VI

Анализ и проявление на рисковете

1. Анализират се рисковете по видове застраховки и отражението им върху плащанията и застрахователните резерви.

2. Отчитат се презастрахователните рискове и влиянието им върху портфейла.

3. Определя се общият ефект от въздействие на рисковете (печалба или загуба) по видове застраховки, като се анализират brutният резултат, резултатът за презастрахователя и участието на застрахователя в него.

4. Анализират се тенденциите в развитието на коефициента на щетимост, коефициента на разходи и комбинирания коефициент (сбора от предходните два) по видове застраховки.

5. Отражават се приетите мерки за предпазване от техническите рискове.

6. Изразяват се мотиви за промяна на методите за оценка на рисковете, на общите условия, тарифите и застрахователно-техническите планове, както и на презастрахователната политика.

Раздел VII

Анализ на платежоспособността

Описват се съставните елементи на фактическата платежоспособност (собствени средства, намалени с нематериалните активи, отчетени по баланса) и необходимата платежоспособност, изчислена по методите, определени с Наредба № 21 от 2005 г. за собствените средства и границата на платежоспособност на застрахователите и

здравноосигурителните дружества (обн., ДВ, бр. 29 от 2005 г., изм. и доп., бр. 22 и 36 от 2006 г.), като се анализира резултатът, получен по различните методи.

Раздел VIII

Независима оценка на активите и пасивите и финансовото състояние на застрахователя

Прави се преглед и актюерска оценка на съответните позиции от баланса на застрахователя и се отчита тяхното влияние върху финансовото състояние и промените му през отчетната година.

Форма и съдържание на актюерския доклад по чл. 97в, ал. 2, т. 2 ЗЗО

ГОДИШЕН АКТЮЕРСКИ ДОКЛАД

Раздел I

Анализ и структура на здравноосигурителния портфейл към края на отчетната година

1. В аналитичен разрез (графичен или табличен вид) се посочват основните характеристики на здравноосигурителния портфейл по видове здравноосигурителни пакети и измененията през последните три отчетни години.
2. В графичен вид се представя структурата на здравноосигурителния портфейл на база премиен приход по видове здравноосигурителни пакети, за които здравноосигурителното дружество има издадено разрешение.
3. Оповестява се оперативният програмен продукт, от който са извлечени данните.

Раздел II

Анализ и структура на премиите по видове здравноосигурителни пакети

Анализира се размерът на премийния приход за последните три години по видове здравноосигурителни пакети, като се изследват тенденциите по отношение на:

- стойността на инкасовия коефициент (отношението на дължими и получени премии) и периода на просрочване на плащането на премиите от страна на здравноосигурените лица;
- вземанията от здравноосигурителни посредници и периода на тяхното просрочване;
- съотношението между индивидуални и групови договори;
- премийния приход по канали на продажба;
- броя на здравноосигурителните договори и здравноосигурените лица;
- срока на договорите;
- предсрочно прекратените договори и върнатите премии.

Раздел III

Анализ и структура на разходите за изплатени претенции по видове здравноосигурителни пакети

1. По видове здравноосигурителни пакети се анализират размерът и структурата на предявените искове и платените обезщетения.

2. Разглеждат се развитието на щетите във времето (датата на настъпване на здравноосигурителното събитие, на предявяване на претенцията и на нейното изплащане), както и тенденциите в броя и размера на щетите.

3. Анализират се поетите лимити на отговорност и плащанията по видове рискове, като се разглеждат честотата и тежестта на щетите.

4. Сравняват се плащанията с калкулираните разходи за покриване на риска в техническите планове. Отчитат се резултатите от развитието на риска.

5. Дава се преценка на предприетите и необходими мерки за прогнозиране и избягване на неблагоприятното развитие на рисковете.

Раздел IV

Анализ и структура на аквизиционните и административните разходи

1. Посочват се размерът и начинът на разпределение на разходите по видове здравноосигурителни пакети.

2. Анализира се размерът на начислените, реално изплатени и отсрочени комисиони. Сравнява се размерът на изплатените аквизиционни и инкасови комисиони по видове здравноосигурителни пакети с предвидения в застрахователно-техническия план размер, като при разлики се анализират причините. Посочва се относителният дял на изплатените комисиони спрямо премийния приход по видове здравноосигурителни пакети, предвид структурата на премийния приход по канали на продажба.

Раздел V

Технически резерви

1. Анализ на образуваните към края на отчетната година здравноосигурителни резерви.

2. Подробно описание на използваните методи за образуване на отделните видове здравноосигурителни резерви в съответствие с чл. 90в ЗЗО и Наредба № 27 .

Описанието на методите съдържа:

- особености и модификации;
- използвани базисни параметри и формули;
- информацията, въз основа на която са направени изчисленията;
- обосновка на направени експертни допускания и преценки;
- достатъчност на резервите - оценка на възможните неблагоприятни отклонения от образуваните здравноосигурителни резерви.

3. Изменения в размера на здравноосигурителните резерви с оглед промяна в обема на дейността на здравноосигурителното дружество, развитието на плащанията и на рисковете.

4. Сравнителен анализ на размерите на здравноосигурителните резерви, определени по всеки отделен метод, посочен в Наредба № 27, и аргументирана обосновка за избор на прилагания метод.

5. Подробно описание на тенденциите в развитието на претенциите и тяхното предявяване във времето с оглед избора на статистически методи за образуване на резерва за възникнали, но непредявени претенции. Аргументирана обосновка на използваните методи за образуване на резерва за възникнали, но непредявени претенции по видове здравноосигурителни пакети с оглед развитието на щетите за достатъчно продължителен период от време.

6. Описание на валутата, в която са образувани здравноосигурителните резерви с оглед валутата, в която са определени задълженията по здравноосигурителните договори, и валутата, в която е договорена премията.

7. Размер на техническия резултат по видове здравноосигурителни пакети и частта от него, заделена за образуване на запасен фонд. Представяне на мотивирана обосновка, в случай че не се образува запасен фонд по даден вид здравноосигурителен пакет, съгласно чл. 6, ал. 3 от Наредба № 27. Анализ на използването на средствата от запасния фонд.

9. Коментар относно сигурността на данните и възможността за допускане на грешки и необходимостта от промяна на системата за събиране на здравноосигурително статистически данни.

10. Необходимост от промяна на методите за образуване на здравноосигурителните резерви.

Раздел VI

Анализ и проявление на рисковете

1. Анализират се рисковете по видове здравноосигурителни пакети и отражението им върху плащанията и здравноосигурителните резерви.

2. Определя се общият ефект от въздействие на рисковете (печалба или загуба) по видове здравноосигурителни пакети.

3. Анализират се тенденциите в развитието на коефициента на щетимост, коефициента на разходи и комбинирания коефициент (сбора от предходните два) по видове здравноосигурителни пакети.

4. Отразяват се приетите мерки за предпазване от техническите рискове.

5. Изразяват се мотиви за промяна на методите за оценка на рисковете, на общите условия, тарифите и техническите планове.

Раздел VII

Анализ на платежоспособността

Описват се съставните елементи на фактическата платежоспособност (собствени средства, намалени с нематериалните активи, отчетени по баланса) и необходимата платежоспособност, изчислена по методите, определени с Наредба № 21 от 2005 г. за собствените средства и границата на платежоспособност на застрахователите и здравноосигурителните дружества, като се анализира резултатът, получен по различните методи.

Раздел VIII

Независима оценка на активите и пасивите и финансовото състояние на застрахователя

Прави се преглед и актюерска оценка на отделните позиции от баланса на здравноосигурителното дружество и се отчита финансовото състояние и промените му през отчетната година.

Приложение № 3
към чл.22, ал. 4

Здравноосигурителни (технически) резерви

Видове пакети	Пренос-премиен резерв				Резерв за предстоящи плащания			Запасен фонд	Други резерви, одобрени от комисията	Общо резерви	Вземания по здравноосигурителни договори			
	общ размер	в т.ч. размер на резерва по чл. 13, ал. 7 от Наредба № 27	в т.ч. размер на допълнителната сума за неизтекли рискове	в т.ч. размер на преносимия резерв, образуван на база неполучени премии	общ размер	в т.ч. предявени, но неизплатени претенции	в т.ч. възникнали, но не предявени претенции				общ размер	в т.ч. съставлява преди края на отчетния период падеж със закъснение до 3 месеца	в т.ч. съставлява преди края на отчетния период падеж със закъснение над 3 месеца	в т.ч. дял на заложените в ЗОП аквизиционни разходи, данъци, такси и отчисления в неполучените премии
1. Подобряване на здравето и предпазване от заболяване														
а) Индивидуални договори														
б) Абонаментно обслужване														
в) Договори със срок над една година														
2. Извънболнична медицинска помощ														
а) Индивидуални договори														
б) Абонаментно обслужване														
в) Договори със срок над една година														
3. Болнична медицинска помощ														
а) Индивидуални договори														
б) Абонаментно обслужване														
в) Договори със срок над една година														
4. Стоматологични услуги														
а) Индивидуални договори														
б) Абонаментно обслужване														
в) Договори със срок над една година														
5. Услуги , свързани с битови и други допълнителни условия при предоставяне на														

медицинска
помощ
а) Индивидуални
договори
б) Абонаментно
обслужване
в) Договори със
срок над една
година
6. Възстановява-
не на разходите
а) Индивидуални
договори
б) Договори със
срок над една
година
ОБЩО:

**Годишна справка „Граница на платежоспособност” към 31 декември на
съответната година**

Показатели	Лева
1	2
Собствени средства, намалени с нематериалните активи:	
Записан акционерен капитал или еквивалентни фондове	
Записан, но невнесен капитал (-)	
Собствени акции (-)	
Премии от емисии	
Преоценъчен резерв	
Резерви	
Неразпределена печалба	
Непокрита загуба (-)	
Загуба за финансовата година (-)	
Подчинени пасиви	
Нематериални активи	
Граница на платежоспособност	
Граница на платежоспособност I метод	
Граница на платежоспособност II метод	
I метод (изчисления спрямо премиите)	
Премиен приход през последната финансова година	
Първи резултат	
Пренос-премиен резерв в началото на последната финансова година	
Пренос-премиен резерв към края на последната финансова година	
Втори резултат	
По-високият от първи и втори резултат	
Върнати премии и дължими неплатени премии по прекратени договори	
Данъци и такси, свързани с премиите	
Резултат	
Граница на платежоспособност I метод	
II метод (средногодишен размер на претенциите)	
Извършени плащания по застрахователни договори за 2003 г.	
Извършени плащания по застрахователни договори за 2004 г.	
Извършени плащания по застрахователни договори за 2005 г.	
Общо	
Резерв за предстоящи плащания към края на последната финансова година	
Приходи от регреси през 2003 г.	

Приходи от регреси през 2004 г.
Приходи от регреси през 2005 г.
Общо
Резерв за предстоящи плащания към началото на първата финансова година
Коефициент К1
Граница на платежоспособност II метод